

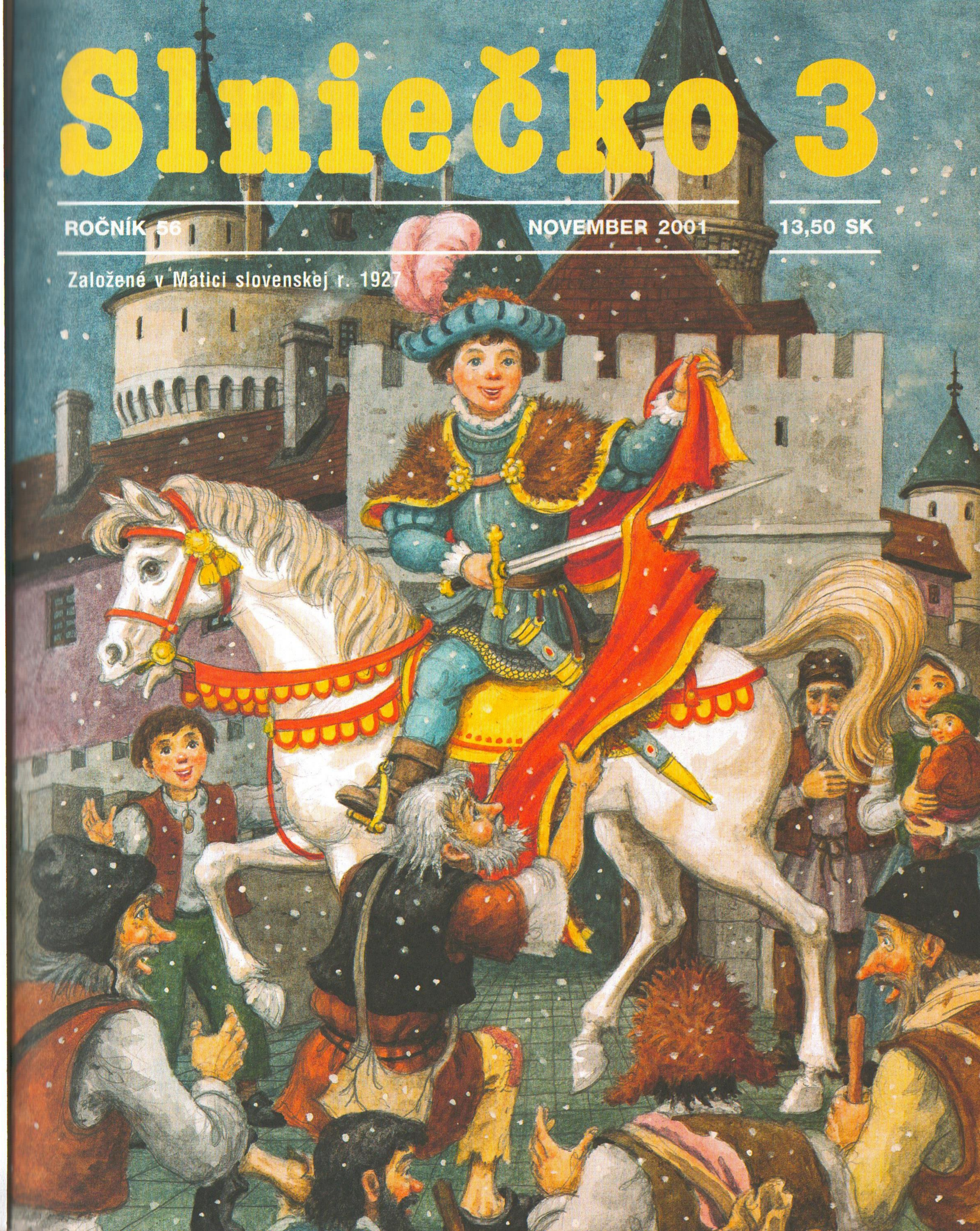
Slniečko 3

ROČNÍK 56

NOVEMBER 2001

13,50 SK

Založené v Matici slovenskej r. 1927

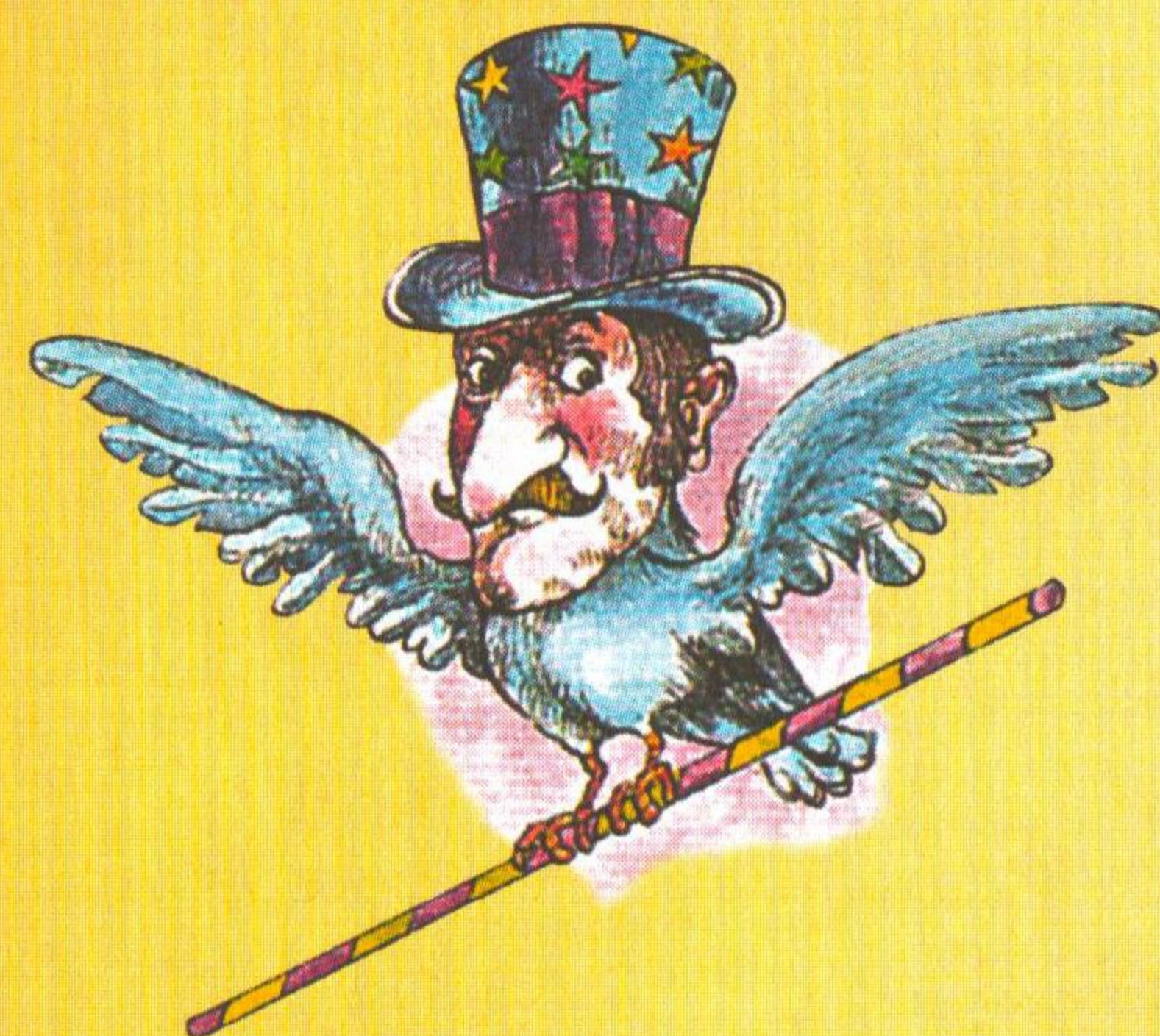
Rozprávka o kúzelníckej paličke

Ilustroval
PETER CPIN

Zásluhou vydavateľstva Mladé letá už mnoho rokov čaká na prváčikov 1. septembra prekvapenie v podobe Prvej knižky. Tentoraz to bolo prekvapenie o to radostnejšie, že knižka Tomáša Janovica VESELÁ KNIŽKA DO PRVEJ LAVICE je skutočne veselá. Že prváčikovia nevedia čítať? Nič to preto. O rok to už dokážu. Zatiaľ im veselé básničky z ich Prvej knižky možno prečíta kúzelník Collini.

Bol raz jeden tato.
Zlato? Ale ba!
Nestará sa o nás,
iba o seba.

Stále pozde chodí
domov z roboty.
A čo mama? Tá mu
letí oproti.

Aj včera prišiel neskoro domov a viete, čo povedal? Vraj cestou stretol kúzelníka Colliniho a ten mu požičal svoju kúzelnícku paličku. Preto sa vraj takto omeškal!

Tato, ty si mával
lepšie výmysly!
Výmysly ti vari
z hlavy vymizli?

Za veľa to, tato,
včera nestálo.
Vonku svitá... A tu
čo sa nestalo:

Do izby k nám tato
vošiel s paličkou.
S akou? Ale s takou
celkom maličkou.

Tri razy ňou mávol
a už oblúkom
frnk-brnk jeho dcéry
letia oblokom.

Pod nami je hrmot
mestskej dopravy,
ktorá všetky deti
do škôl dopraví.

My však letíme si
pekne vo vzduchu.
Také cestovanie
nemá poruchu.

Letíme si ako
búsiky vo vetre.
Neprefúkne nás ten
víctor cez svetre.

Zrazu mama frnk-brnk
letí povedľa.
Nad Carltonom práve
rožok dojedla.

(Inak bez raňajok
chodí do práce.)
A mňa, malú Táňu,
čaká prvá c.

A preto vieš, čo ti povieme? Nevráť kúzelníkovi Collinimu jeho kúzelnícku paličku a môžeš sa živiť tak, že budeš deti dopravovať do školy a rodičov do práce. Mama ti ušije krásnu modrú čapicu s nápisom „Tato-zlato, výpravca“ a my budeme predávať cestovné lístky. A nemusíš už toľko písať a písať...

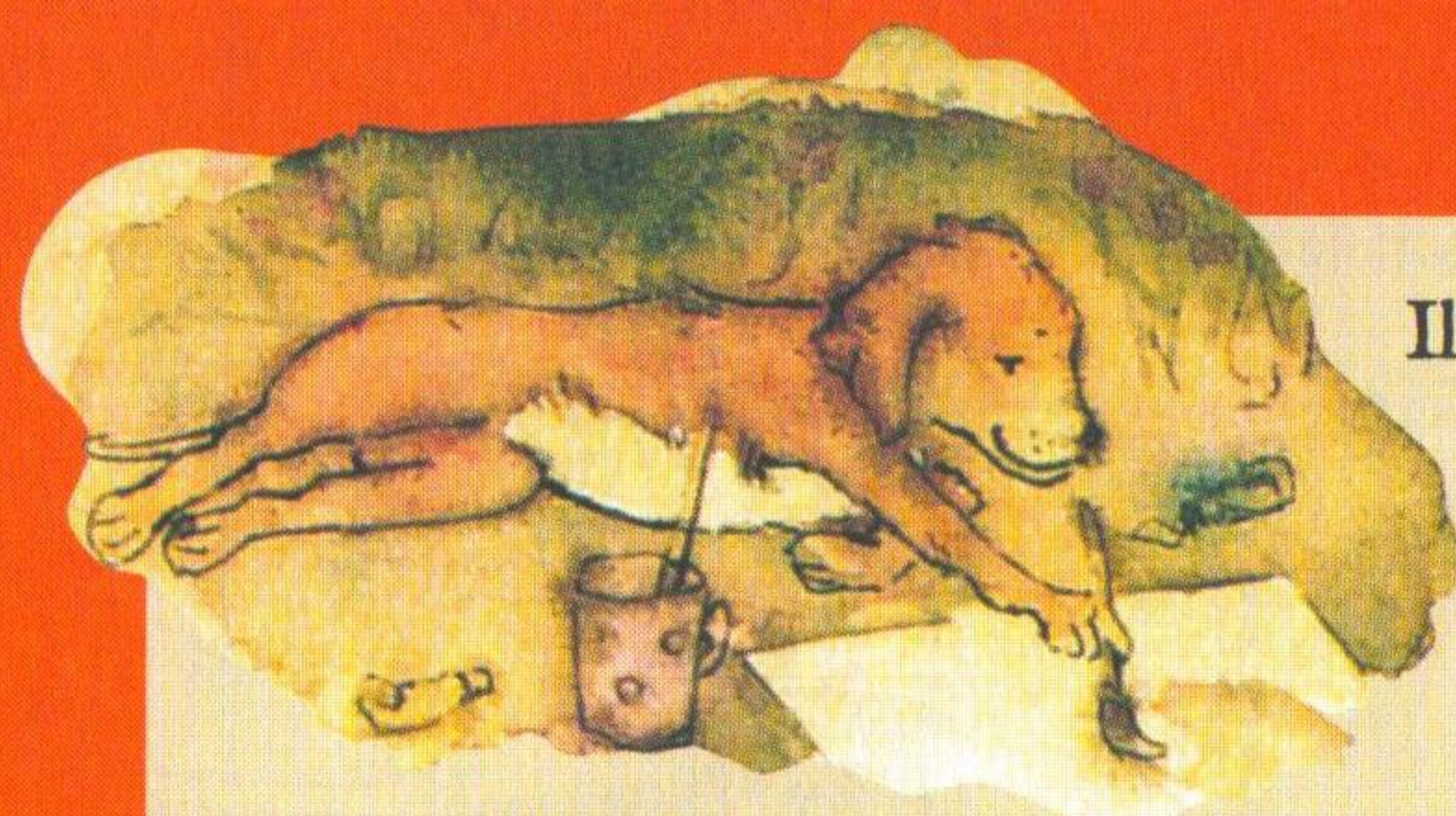
Cez oblok ta frnk-brnk
vletím ako vták.
A ja, veľká Kata,
frnk-brnk práve tak.

Mňa však čaká zase
slávna ôsma d.
Vletím do nej, vletím
v plnej paráde.

Máš ty ale, tato,
skvelé nápady!
Taká cesta všetkých
dobro naladí.

A čo, prosím, na to
ten náš tato-zlato?

Mávol rukou nad nami
a živí sa – rýmami!

Ilustroval EUBOSLAV PAĽO

ERIK GROCH

Ryšavé srdce na modrej oblohe

Klára sa rozhodla, že svojmu psíkovi Tuláčikovi namaľuje obrázok.

„Urobím mu radosť,“ povedala si Klára.

A premýšľala, čo namaľuje.

„Namaľujem mu piškótovú kosť. Piškótová kosť sa mu bude určite páčiť.“

Ale potom jej voľačo napadlo.

„Nenamaľujem piškótovú kosť. Možno by obrázok nakoniec zjedol,“ pomyslela si.

A premýšľala ďalej.

„Namaľujem zajaca.“

Ale znova jej niečo napadlo. „Možno by na obrázok nakoniec brechal,“ povedala si.

A premýšľala ďalej.

„Už viem, čo namaľujem!“ zvolala odrazu. „To sa mu bude určite páčiť.“

A namaľovala psa.

„Musí byť ryšavý ako Tuláčik,“ hovorila si Klára.

A namaľovala ryšavého psa.

Ale nebol to ON.

Bola to ONA.

MAR-GI-TA, napísala Klára na obrázok.

Veľmi sa jej to páčilo.

„Margita je krásne meno,“ povedala. „Margita je oveľa krajšie meno ako Eleonóra. Alebo Filoména. Alebo ako Gertrúda. Margita je skoro také pekné meno ako Klára.“

Potom vzala obrázok a zavesila ho na stenu.

Okolo steny šiel Tuláčik.

Pozrel sa na obrázok. Len tak, jedným okom. Potom chcel ísť ďalej. Pretože ďalej bola kuchyňa. V kuchyni bol stôl. A na stole bola piškótová kosť.

Ale nemohol.

Tuláčik nevládal odtrhnúť od obrázka oko.

„MAR-GI-TA,“

prečítal Tuláčik zasnene. A otvoril aj druhé oko, aby Margitu lepšie videl.

A zamiloval sa.

„Páči sa ti?“ opýtala sa Klára a ukázala na obrázok.

Tuláčik prikývol hlavou, ale nepovedal nič.

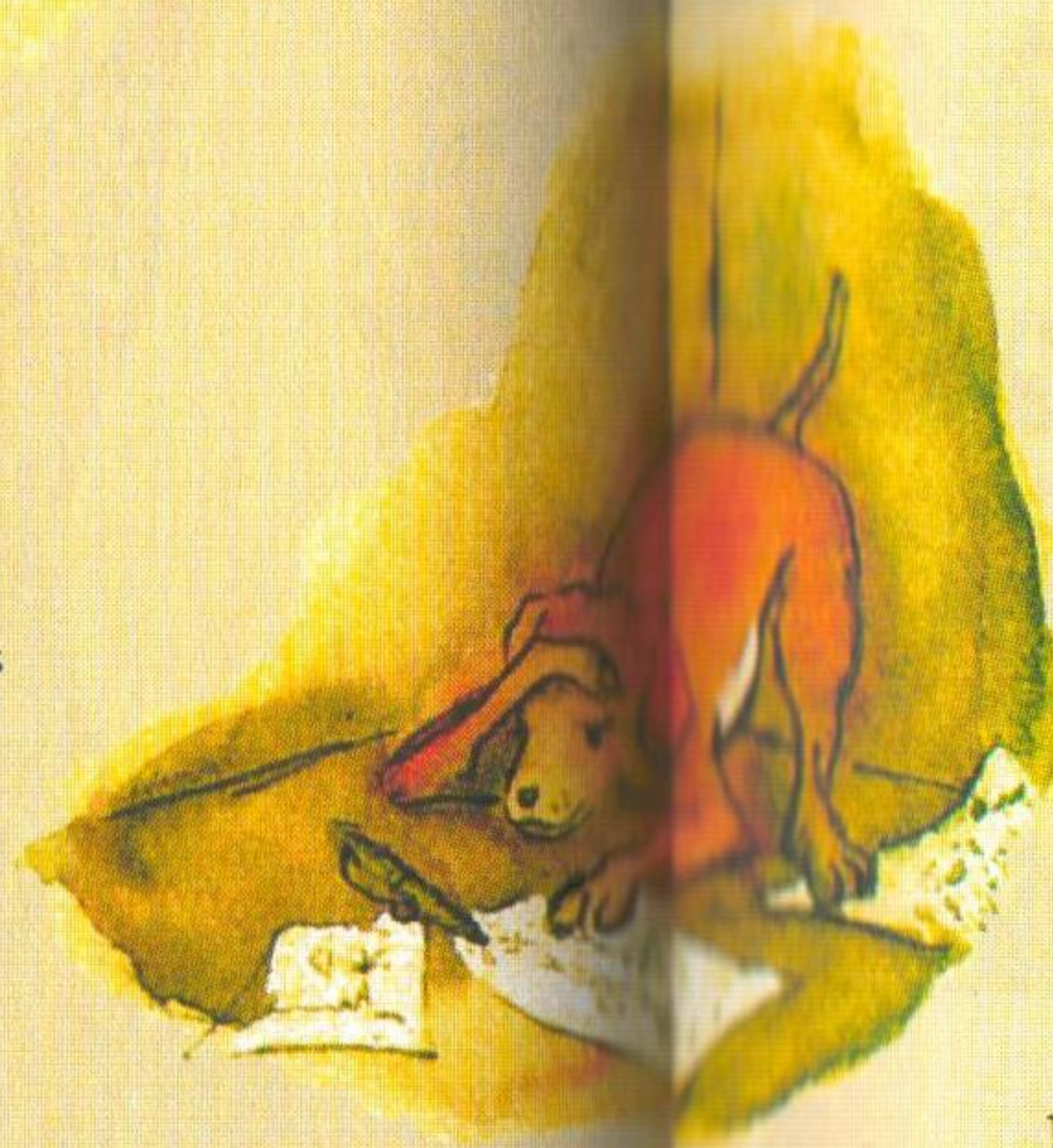
Tuláčik sa zasnene pozrel na Margitu.

Predstavoval si, ako sa s Margitou naháňajú v parku.

V parku je mäkká zelená tráva. Margita naháňa Tuláčika. Tuláčik vie behať oveľa rýchlejšie ako Margita.

Ale Tuláčik beží vždy tak, aby ho Margita dobehla.

Potom si predstavoval, ako spolu s Margitou zavýjajú na mesiac. Tuláčik vie zavýjať oveľa hlasnejšie ako Margita.

Ale Tuláčik zavýja vždy tak, aby vynikol Margitin krásny hlas.

Potom si predstavoval, ako s Margitou obedujú vo veľkom hoteli. Na tanieri je voňavá talianska piškótová kosť. Tuláčik je oveľa hladnejší ako Margita.

Ale Tuláčik dá kosť najprv Margite.

Keď si Tuláčik všetko predstavil, chytil sa za brucho. Vypúľil oči.

A ochorel.

„Som zamilovaný,“ povedal Tuláčik Kláre. „Som veľmi zamilovaný,“ vzdychol si a ukázal na obrázok s Margitou.

Klára urobila Tuláčikovi studený obklad.

Ale Tuláčik bol stále chorý.

Potom uvarila bylinkový čaj.

Ale Tuláčikovi bolo oveľa horšie.

Potom mu priniesla pravý med.

Ale Tuláčikovi nebolo o nič lepšie.

Nakoniec sa Tuláčikovi snívalo hrozný sen.

Snívalo sa mu, že sa Margita zamilovala do veľkého čierneho psa. Snívalo sa mu, že toho psa uhryzol do nohy, aby nemohol chodiť za Margitou. Ale potom sa mu snívalo, že veľký čierny pes uhryzol do nohy jeho.

Veľmi to bolelo.

Keď sa Tuláčik zobudil, obrázok s Margitou už na stene nebol. Klára ho zvesila. Zostala iba prázdna, zelená stena.

Tuláčik sa pozrel na stenu.

„Tá stena mi pripomína nejaký obrázok,“ povedal.

A spomenul si na Margitu.

Klára premaľovala zelenú stenu na modrú stenu.

Tuláčik sa pozrel na modrú stenu.

„Tá modrá stena mi pripomína jednu zelenú stenu. Na zelenej stene bol nejaký obrázok,“ povedal Tuláčik.

A spomenul si na Margitu.

Klára zbúrala stenu. Tehly zo steny vyniesla von a zakopala do zeme. Omietku pozametala a vysypala do jamy. Nakoniec umyla podlahu a vodu vyliala do potoka.

Tuláčik sa pozrel tam, kde bola stena.

Ale nič tam nevidel.

„Zdá sa mi, že tam niečo bolo,“ povedal. A znova sa pozrel tam, kde bola stena.

Ale znova tam nič nevidel.

Tuláčikovi bolo odrazu oveľa lepšie. Zobral si farby. Vyšiel pred dom. Lahol si pod schody.

A začal maľovať obrázok.

Najprv namaľoval zelenú trávu. Potom namaľoval modrú oblohu a na nej veľké ryšavé srdce.

F R A N T I Š E K R O J Č E K

Maťova odvaha

Maťo stratil odvahu
zúfalo ju hľadá,
zbabelo mu utiekla,
keď uzrela hada...

Preto sa náš hrdina
na odvahu hnevá,
keby sa mu vrátila,
zmlátil by aj leva!

Hluchá ihla

Naša ihla
nepočuje.

Má poruchu
sluchu?

Myslím, že je
celkom zdravá.

Má len nitku
v uchu!

Lev

V škole zvierat
na africkej
púšti
lev krížovku
neúspešne
lúšti.

Má uhádnuť
kráľa zvierat
na tri...
Pošepkaj mu,
ak vieš, čo tam
patrí!

Malovaná pisanka

Jedného dňa minulo sa
majstrovi plátno. „Na čom teraz
budem malovať,“ zalomil nešťast-
ne . Potom vyzrel cez a uvidel
. „To je nápad!“ vykročil od rados-
ti a o chvíľu už premalúval ich re-
lené na červené a žlté. „Nama-
ľuj na červeno aj mňa,“ kakračkal
všom starý , čo sedel obďaleč
na . Omrzelo ma byť stále rov-
nakým. „Ale ho odbil: „Čierna
si pristane.“ sa urazila a za-
čal ho kmásať ich farbistí
 sa roztriasli od chladu. Vtedy

šiel okolo . Prišlo mu holých ľu-
do. Vzal a pohádzal doň všetky
, čo uvidel na oblohe. Potom pri-
vliekol nad uzimene , nabíhol ho
v rožku a povedal: „Syp sa, páper,
veselo. Pokry zem a premaluj ju na
bielo!“ V tej chvíli bolo všetko bielo.
„Ej, si ty dobrý majster,“ prikrihol
uxnanlivo . „Len ja som čierny,
ako som aj bol,“ zlostne kakračkal
 a odletel do Imavej .

NAPÍŠAL: J. DONOVAL

NAMAĽOVALA: D. ONDREIČKOVÁ

malovaní, skompy, havran, okno

metor, baloch, hora, domaľuj!

Pieseň môjho detstva

Tá pieseň mala pekný názov – Prevez, prevez, prievozníčku. Spievala ju moja mama a raz mi povedala, že jej otec-kováč ju mal najradšej zo všetkých. Hrával si ju každú nedeľu na husliach. Okolo jeho domu tiekla rieka Žitava. Bola súčasťou rodinného života.

V zime bola často zamrznutá. Na jar zasa nevedela, ako udržať v koryte množstvo vody. Aj po letných búrkach sme sa jej báli. Vedela narobiť záplavy.

Kto už vie, odkiaľ sa tá pieseň vzala. V mojej predstave však patrila starému otcovi a jeho husliam. A predovšetkým Žitave.

A mám na ňu aj takúto spomienku. Pred viacerými rokmi ma pozvali na čitateľskú besedu do Komárna. Prišlo veľa detí pracovníkov komárňanských lodeníc.

Na úvod besedy zaspieval drobný chlapec pesničku. Čistý chlapčenský hlas vyvolal vo mne spomienku na pieseň, v ktorej sa spievalo o Komárne. Na konci besedy som sa spýtala detí, či takú pesničku poznajú. Keďže sa nikto neozval, začala som spievať:

Prevez, prevez, prievozníčku

Andante sostenuto

(Liptov)

p

1. Pre-vez, pre-vez, prie-voz-ní-čku, mám za vo-dou
fra-je-rô-čku, mám za vo-dou, za hl-bo-kou
a pod ho-rou pod vy-so-kou, pod vy-so-kou.

2. „Nemám člna, nemám vesla,
voda mi ho preč odniesla;
[:prišiel príval od Kriváňa,
zahnal mi ho do Komárna.“:]

5. Že ja ľúbim, zjaviť nesmiem,
pre ňu zo dňa na deň klesnem;
[:tajiť musím pre jazyky,
hoc mám v srdci žiaľ veľký.:]

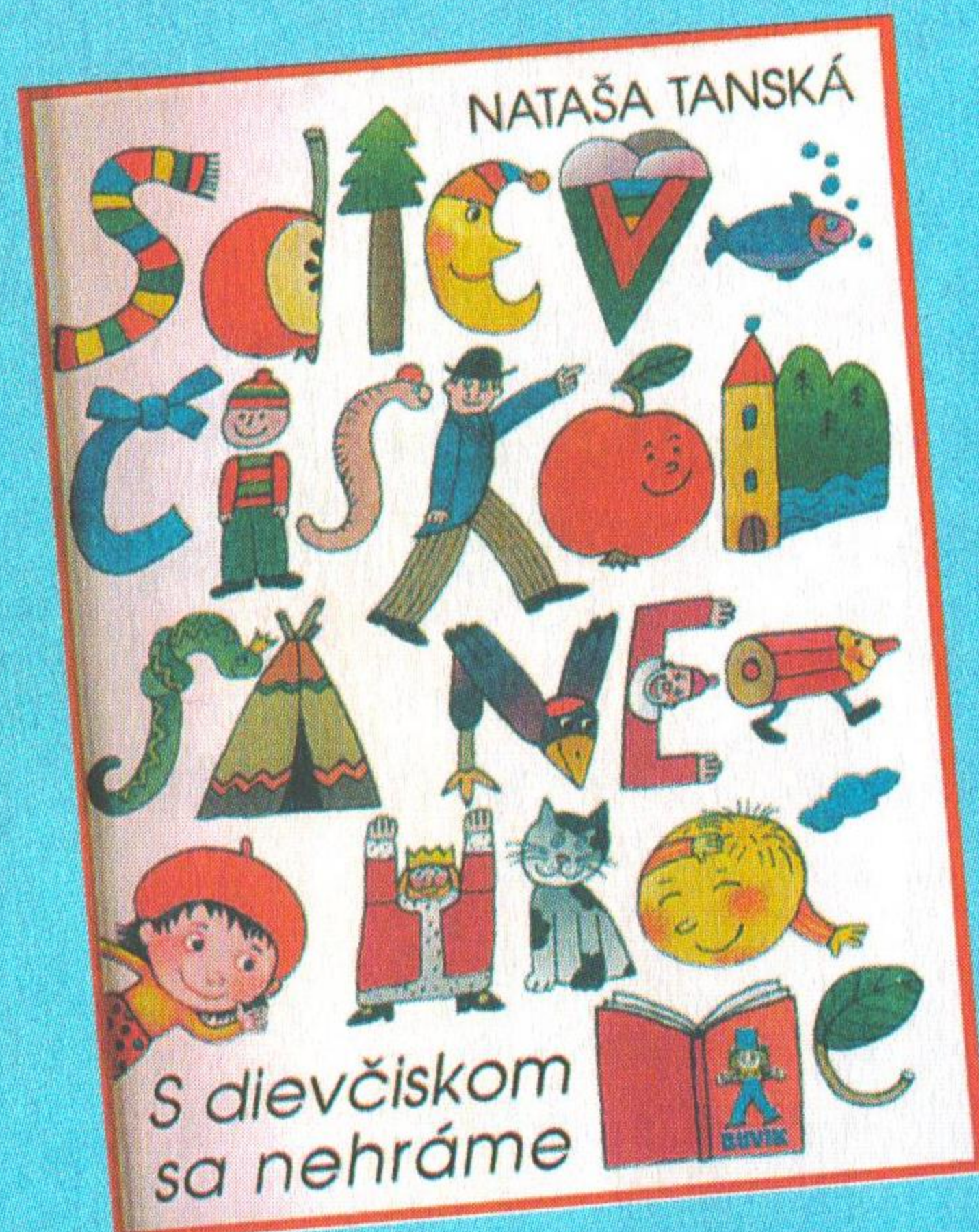
3. Máš ty člnok, máš ty veslo,
len ťa trápi tvoje pestvo;
[:zlí ľudia ťa podplatili,
by nám cestu prekazili.:]

6. „A my, milá, nič nedbajme,
stáli v láske zostávajme:
[:že sa spolu vídavame,
nikomu sa nič nestane.“:]

4. Sadni na plť a vez ma preč,
že ma ľudia nevezmú v reč:
[:probuj, šelma, vodu vážsku
pre tú ružu svätójánsku!:]

Deti si melódiu osvojili rýchlo a potom sme spievali spolu. Možno nás počúvali aj spútané vody blízkeho Dunaja, a možno aj veľké riečne lode, čo stávali otcovia tých detí.

S dievčiskom sa nehráme

Vydavateľstvo **BUVIK**, ktoré má vo svojom embléme modrého uspávacieho panáčika, oslavuje tento rok desiate narodeniny. Každý rok vám prináša knihy, v ktorých nájdete riekanky, povedačky a hádanky, rozprávky i spievanky. Vo svojom jubilejnom roku pripravilo bonbónik pre prvákov, aby ich škola nebolela. Meno pani spisovateľky prezrádza, že knižka je veselá a plná figliarstiev. A aby sa tým najmenším dobre čítalo, maliarka Vlasta Baránková im pomohla takýmito peknými obrázkami. Buviku srdečne blahoželáme a želáme mu do ďalšieho desaťročia veľa nových čitateľov.

Lucka je dievčatko, lebo nijaký chlapec sa nevolá Lucka. Petko a Paľko sú jej bratia a sú to celkom isto chlapci, lebo nijaké dievčatká sa nevolajú Petko a Paľko.

Petko a Paľko sú dvojčence. Je im spolu veselo. Keď sa Lucka chce s nimi hrať, Petko ju okríkne:

„Choď preč!“

„Prečo?“ pýta sa Lucka.

„Lebo s dievčiskom sa nehráme!“

 sa rozplače, ide do detskej izby

a vyberie zo svojho tri , čo si našetrila na .

– Čo robíš? – pýtajú sa a .

– Čo vás do toho? – Odvrkne a beží do kuchyne a rýchlo, skôr ako za ňou dobehnú bratia, dvere. a

pritisnú nosy na sklené a začujú, ako

 vraví: – Mamička, ja chcem byť tiež   ako sú .

– Prosím ťa, choď do obchodu a kúp ma ešte raz!

– Nemôžem, – počujú a čudný piskľavý hlas, – keď som ťa kupovala, bola si už posledná. Všetky

sa minuli, lebo boli zo všetkých najlepšie!

– Ved' to nie je hlas našej , – vraví , naša takto nepišťí. Lucka vybehne z kuchyne, chytro za sebou za tvorí

a vraví: – Ja som oveľa lepšia ako vy, aby ste vedeli. Mňa hneď vypre dajú, keď prídem do obchodu, a vás je tam

hocikol'ko! – Kto to povedal? – pýta sa

– Mama, – povie a drží do kuchyne.

Vtom a začujú, ako v predsieni štrkocú .

Do bytu vojde mama, položí

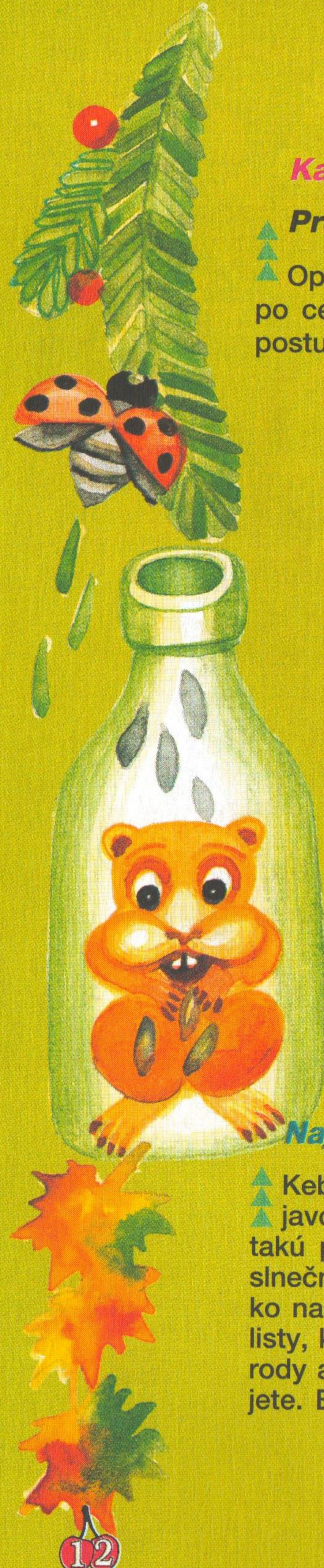
s nákupom a povie:

– Dobrý deň,

– Čo tak hľadáte na mňa?

– Lebo klamala, že sa s tebou rozprávala v kuchyni, a ty si bola v obchode, – povie a smeje sa.

*Ak kvitnú v novembri stromy,
bude zima trvať až do mája.*

Každé prečo má svoje preto

Prečo ihličie zo stromov neopadáva?

▲ Opadáva. Zo smrekovca každú jeseň a z ostatných ihličnanov po celý rok. Ibaže nie naraz ako listy z listnatých stromov, ale postupne. Kým sa obnoví všetko ihličie, prejde zopár rokov.

Ako nájsť škrečka?

▲ Niektorí z vás nám napísali, ako sa im doma stratil škrečok práve vo chvíli, keď ho chceli ukázať kamarátom. Ak sa to stane aj vám, mám pre vás dobrú radu. Nezačnite ho hľadať s krikom a hlukom. Škrečok má dobrý sluch, počuje vás, no bojí sa. Snaží sa zaliezť do bezpečia. Mne raz ubzikol cez odchylené dvere skrine do zimnej vetrovky a vyhrýzol v nej dieru. Ale tam sa mu nepáčilo, preto preliezol do lepšej skrýše. Našla som ho v skrinke, kde odkladáme prázdne fľaše. Chudák, vliezol do jednej z tmavozelených fliaš, a pretože sa z nej nevedel dostať von, musel sa sám ozvať, aby som ho vôbec našla. Ak chcete škrečka vylákať spod skrine, skúste to milým slovom a dajakou maškrtou. Ten môj mal najradšej slnečnicové semienka.

Najkrajší jesenný strom

▲ Keby sme usporiadali súťaž o najkrajší strom, určite by vyhral javor. Iba máloktorý strom dokáže vo svojej korune vykúzlíť takú pestrú paletu farieb ako on. Od citrónovožltej cez žiarivo slnečnicovú až po rôzne odtiene oranžovej a červenej. A to všetko na jedinom strome! Niekedy na ňom nájdeme aj jasnozelené listy, ktoré sa oneskorili a ešte si užívajú leto. Vyberte sa do prírody a nájdite si najkrajšie javorové listy, ktoré si doma namaľujete. Budete mať pekný vianočný darček pre mamičku.

Cestovateľ Oto vo Vietname

▲ Keď hovoríme o jedle, predstavujeme si niečo, čo môžeme zjesť. Pre Vietnancov slovo jedlo znamená dve veci súčasne: najesť sa dosýta a žiť v mieri so svojimi predkami. Vo Vietname majú svojich predkov vo veľkej úcte – či už sú to rodičia, prastarí rodičia alebo praprastarí rodičia. Každý má doma svoj „oltár predkov“, na ktorom sú rozložené malé sošky už nežijúcich príbuzných. My oslavujeme narodeniny, Vietnanci oslavujú výročie smrti. Zosnulí predkovia majú naďalej miesto v kruhu rodiny medzi živými.

Vznešení cudzinci

▲ Daniele sú príbuzné jeleňom, ibaže sú o niečo menšie, majú bodkovaný chrbát a široké lopatovité parohy. O tomto čase majú danielí mládenci a muži najdôležitejšie obdobie vo svojom živote. Musia sa pred danielicami ukázať v plnej sile. Najprv si ich chcú získať silným hlasom, potom o ne bojujú parohmi. Boj je často neúctostný, niektorý daniel pri ňom schudne aj 15 kíľ. Daniele nežili v našich horách ako jelene či srny. Priviezli ich zo Stredomoria na okrasu šľachtických parkov.

Štyri otázky pre kivička vrabčieho

Si naša najmenšia sova, len o niečo väčšia od vrabca. Podobne ako tvoj bratranec kuvik, aj ty sa ozývaš navečer a v noci svojím kuvit, kuvit, kuvit. Vy sovy nepatríte medzi sťahovavé vtáky. Po celý rok zostávate verné svojmu domovu. Kde bývaš ty?

Najradšej mám hlboké ihličnaté, ale aj zmiešané lesy. Len čo udrú zimy, odšťahujem sa bližšie k ľuďom. Tam sa na zimu sťahuje aj moja potrava – myši, piskory a hraboše.

Viem, že vy sovy teraz o samičky nemáte záujem. Ale už koncom zimy sa po nich začínate obzerať. Vraj sú vaše kivičie slečny priberčivé. Ako si hľadáš tú svoju?

Najprv zrána a podvečer na seba vyvolávame a potom sa stretieme. Predtým si obzriem všetky bútlaviny nablízku a tie najlepšie jej poukazujem. Obyčajne sú to príbytky po d'atľoch, ale vlani som našiel niečo nezvyčajné: búdku! Asi ju pre nás niekto vyvesil. Ani jeden kivičí pár nemal taký parádny byt. Ale ani jeden kuvik nemal takú šikovnú manželku.

Búdka ju presvedčila, že si ten pravý.

Nielen to. Priniesol som jej aj svadobný dar – malého piskora. Asi sa jej páčil, lebo sa stala mojou manželkou. Celému lesu sme veľkým krikom oznámili našu svadbu. Jik, jik, jik!

Všetko si teda pekne pripravil. A čo tvoja manželka?

Vyčistila búdku, vyhádzala staré haraburdy a zniesla vajíčka. Trpezlivo na nich sedela, zohrievala ich a čakala, kým sa nevykľujú malé. Ja som zatiaľ poletoval okolo a odháňal som všetkých, ktorí si tiež brúsili zobák na pekné bývanie.

Tak takýto manželský život sa mi páči. Prajem ti, aby si v zdraví prežil zimu a aby si si na jar opäť našiel peknú starostlivú samičku.

POVEŠŤ O KOŇOVI SO ZELENOU HRIVOU

Jedna z povestí rozpráva, že v dome jedného karloveského mlynára dlhý čas chovali koňa-vodníka. Vraj sa to všetko začalo vtedy, keď mlynár vyhnal z mlyna žobráka prosiaceho o kúsok chleba. Mlynské koleso sa prestalo krútiť...

Mlynár uvažoval, štrihol, no nevedel prísť na príčinu tejto záhady.

Až jedného večera sa mu podarilo zistiť, prečo sa koleso nekrúti.

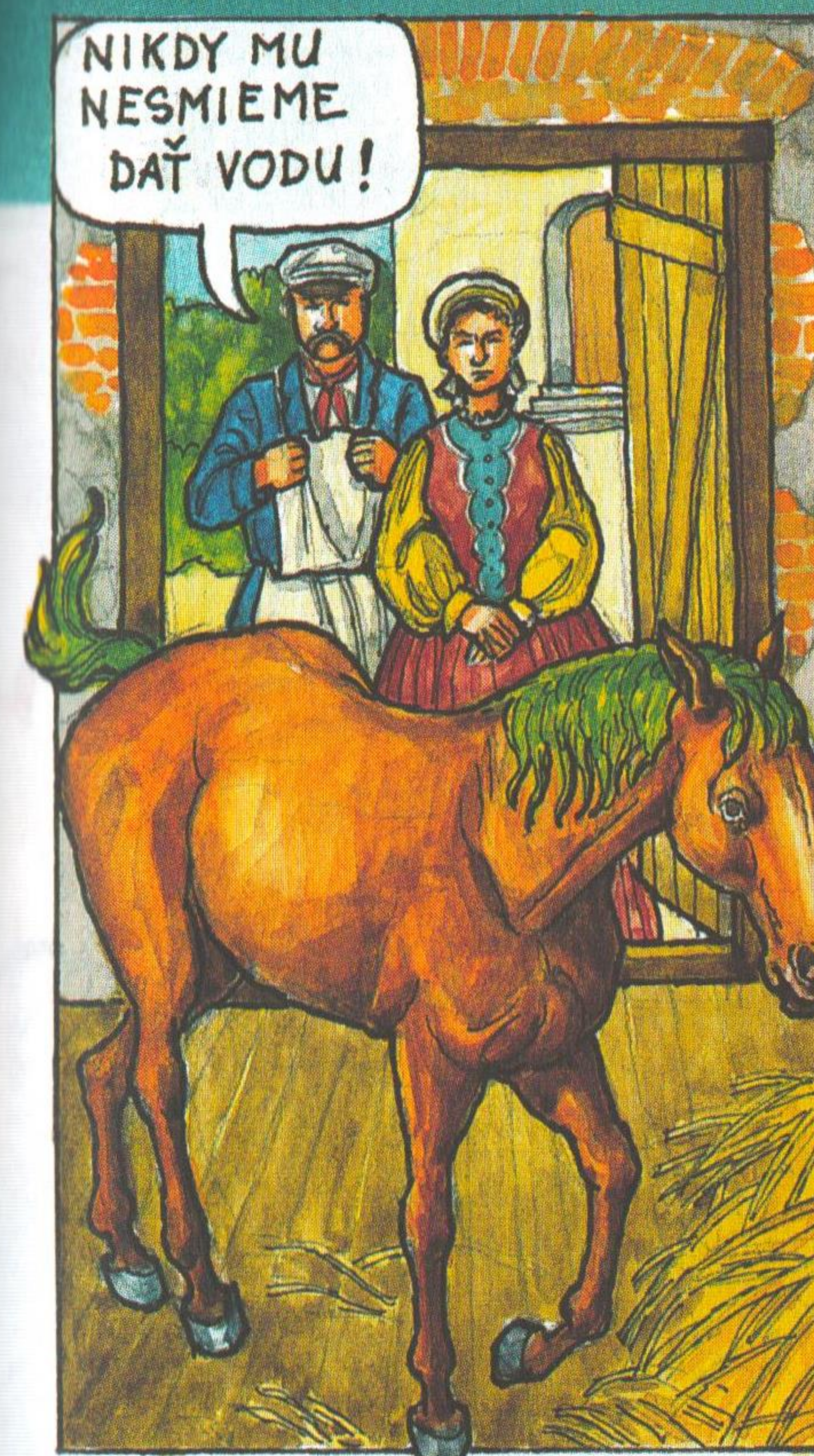
Čo si chamtivý mlynár zamienil, to aj urobil.

Chyteného vodníka chcel znieť zo sveta.

Vtom sa vodník premenil na koňa so zelenou hrivou.

Mlynárka rozhodla, že si koňa-vodníka nechajú.

Odvtedy kôň-vodník ťahal tie najťažšie vozy.

Ľudia nešťastného koňa veľmi futovali.

Nad koňom umierajúcim od smädu sa raz zľutoval žobrák a podal mu vedro vody.

Len čo sa kôň napil, premenil sa na vodníka a skočil do Dunaja. Mlynár sa nádejal, že bude mať od neho svätý pokoj, no zmyšlil sa. Pri najbližšej prietrži mračen mlynská voda mu mlyn strhla a vodník ho odniesol dole Dunajom.

Či jesto pravda na svete

Legendová rozprávka v podaní ONDREJA SLIACKEHO

V jednej dedine vychoval raz otec dvoch synov. Keď umrel, synovia sa podelili po bratsky – každý dostal po tisíc zlatých – a vybrali sa do sveta.

Idú, kráčajú popri sebe, no neustále sa dohadujú; raz o jednom, raz o druhom. Odrazu sa začnú škriepiť, či jesto pravda na svete.

„Dávno zahynula,“ vraví starší brat.

„Nezahynula,“ odporuje mladší.

„Zahynula.“

„A veru nezahynula.“

„Vravím ti, zahynula.“

Tak sa škriepili, že už chýbalo len málo, a boli by si skočili do vlasov. Vtedy mladší brat riekol:

„Sú aj múdrejší ľudia na svete, spýtajme sa tých. Ak pravdy naozaj niet, dám ti svojich tisíc zlatých.“

Staršiemu bratovi nebolo viac treba, hneď súhlasil so stávkou.

Vtom za nimi zahrkotal panský koč.

„Hej, pán veľkomožný,“ postavili sa mu bratia do cesty, „povedzte nám, či jesto pravda na svete!“

„Ha-ha-ha,“ zarehlil sa pán, „celý svet vie, že zahynula, tak čože sa pýtate?“

Starší brat sa uškrnul a odobral mladšiemu tisíc zlatých.

Mladší brat nepovedal nič, no po chvíli začal krútiť hlavou a škrabať sa za ušami.

„A ja veru neverím, že by pravdy nebolo. Neverím,“ zdupľoval.

„Nepočul si, čo povedal pán?“

„Nie, pravda nezahynula.“

„Zahynula.“

A už zas boli v sebe ako dvaja kohúti.

„Mám dve oči,“ vraví mladší brat, „no ak pravdy niet, dám si ich vyklať.“

Vtom ide oproti nim jeden mních.

„Ach, pán prevelebný,“ pristavili ho bratia, „povedzte nám, či jesto pravda na svete.“

„Veru nie, bračekovci,“ odvetil mních, „tá už dávno zahynula.“

Keď potom mních zašiel za vršok, starší brat vytiahol spoza opaska nôž a vylúpil mladšiemu bratovi oči.

„A teraz si choď tú svoju pravdu hľadať, kde chceš,“ odsekol, „ja si tiež pôjdem svojou cestou.“

A len odísť a odísť.

„Brat môj,“ zaplakal slepý neborák, „keď si ma už pripravil o peniaze aj o svetlo božie, zaveď ma, prosím, niekde pod panskú strechu, nech si vyžobrem aspoň suchú kôrku.“

Na veľké prosenie dal sa brat uhovoriť. Nešťastníka však neodviedol, kam ten chcel, ale zašikoval ho pod šibenice.

„Nech ťa tu cez noc čerti uchytiť aj s tou tvojou pravdou,“ pomyslel si a ponechal brata svojmu osudu.

A v noci sa vskutku poschodili pekel-

Ilustrovala
ALENA WAGNEROVÁ

níci zo všetkých strán sveta. Posadali si na šibenice a jeden cez druhého sa začali vychvaľovať, čo kto komu urobil zle.

„Ja som sa zamiešal medzi dvoch bratov,“ hovorí jeden, „a dovtedy som nadržal staršiemu, kým mladšieho neolúpil o otco-vizeň a nevyklal mu oči.“

„Dobre si urobil,“ zarehlili sa čerti. A ktorýsi z nich sa spýtal: „A čo robí ten slepý brat?“

„Zaiste kdesi preklína svoj osud.“

„A pritom by si mohol pomôcť,“ ozval sa iný pekelník. „Stačilo by, keby si rosou,

čo padá na túto lúku, potrel očné jamky. Hneď by mal nové oči.“

Vtom doletel iný krdeľ čertov a jeden z nich sa začal vychvaľovať:

„V tom a v tom meste som vysušil studne tak, že pre kvapku vody sa budú ľudia zabíjať.“

„A akože si to urobil?“

„Zviedol som všetku vodu na jedno jediné miesto a to som privalil takým veľkým kameňom, že s ním nepohne ani tisíc mocných chlapov.“

Vtom zakikirikal kohút a všetci čerti sa prepadli do horúceho pekla.

Oslepený brat si však vraví:

„A čo ak pekelníci hovorili pravdu?“

A len čo zacítil padať rosu, kolenačky sa pustil po zelenej pažiti a potieral si zarosenou rukou očné jamky. Kým slniečko obsušilo rosu, narástli mu oči ako trnky, na druhé ráno ich už mal ako hrachy a na tretie ráno videl ako predtým.

Vtedy už nečakal, ale vybral sa do mesta, kde čert vysušil všetky studne, a vyhlásil, že vie, ako navrátiť vodu do studní.

No ľudia ako ľudia. Jedni ho mali za blázna, druhí sa mu vyhrážali, že ho znesú zo sveta, ak sa z nich bude vysmievať. Ale

našli sa aj takí, čo si pomysleli: nádej je u človeka a pomoc u Boha. A rozhodli sa, že ho vo všetkom počúvnu.

Mladší brat si obliekol kňazské rúcho, vzal si svätenú vodu a šiel za mesto, kde bol ten veľký balvan. Keď prišiel k nemu, pokropil ho zo všetkých strán a potom prikázal chlapom, čo šli s ním, aby sa zapreli do balvana.

Na prvý raz sa balvan ani nehol, na druhý raz sa už zakýval, a keď sa tisíc chlapov doň zaprelo po tretí raz, vyvalil sa bokom. Vtedy spod zeme vytryskla čistá voda a bolo jej toľko, akoby ju bol z Dunaja odrazil. Všetci, čo tam boli, mladí, starí, malí, veľkí, chudobní, bohatí zhrkli sa okolo mladšieho brata a od radosti ho nosili na rukách ako malé dieťa. Ba mu naznášali striebra i zlata, všakových iných darov, ale on všetko odmietol. Želal si len, aby sa mohol stať opravdivým kňazom. A že bol mladý a zbožný, aj sa mu

to podarilo.

No dobre, lebo nebárs.

Bol to kňaz vychýrený zbožnosťou a múdrosťou. Kde aký hriešnik, každý chodil k nemu na spoveď, kde aký nešťastný človek, každý mieril k nemu o pomoc a radu.

I žil tam niekde akýsi starý žobrák, ktorý mnoho rokov trpel veľkými bolesťami. Hriechy, čo za života spáchal, premenili sa mu na hmyz a hrýzli ho po celom tele. Oddávna už ani nežil, ani neumieral, a hoci ho spovedalo sedemdesiatšedem kňazov, predsa len nemohol vypustiť dušu.

Dozvedel sa o ňom náš kňaz a vybral sa za ním.

Milý mocný Bože! Kohože tu videl! Svojho staršieho brata, čo ho kedysi pripravil o zrak. No nedal sa mu hneď spoznať, ale začal ho spovedať.

Spovedá ho, počúva veľmi dlho, lebo koľko hmyzu na žobrákovom tele, toľko hriechov na jeho duši. Napokon žobrák zmĺkol.

„Viac hriechov si nespáchal?“

„Nie,“ pokrútil žobrák hlavou.

„A či si nespomínaš, ako si sa s bratom hádal o tú pravdu a potom si ho pripravil o otcovizeň, vyklal mu oči a odviedol si ho pod šibenice? Ja viem, že si to všetko urobil, pretože ja som ten, ktorého si chcel zahubiť, no Otec nebeský ma zachránil. Či už teraz veríš, že jesto pravda na svete?“

„Ach, verím, verím,“ kajúcne zavzdychal starý hriešnik.

V tom okamihu dokonal a bolo po ňom. Spravodlivý brat žil ešte dlho a len potom vedel ľuďom vyložiť, že pravda nezhylna, že je a bude na svete po všetky časy až na veky vekov.

MARGITA IVANIČKOVÁ

Nebeská kaviareň

Len dve dámy v kalendári
pozvú sa dnes na kávu.
Celé nebo pre ne varí:
dobrú, sladkú, voňavú.

Pani Jeseň ľúbi čiernu
ako polia po pluhu.
Na jej šaty treba cvernu
z dúhového polkruhu.

Pozvala ju pani Zima
v snehobielym kožuchu.
Objedná si, ako inak –
bielu, s penou navrchu.

Ozvena, pravdaže. Teraz si poviete, kamaráti, že to bola veľmi ľahká hádanka. Ale kde sa vzala tá ozvena? Na to nám dá odpoveď príbeh zo starogréckych bájí o nešťastnej nymfe Echo a rovnako nešťastnom mladíkovi Narcisovi.

Echo bola veľmi uvravená. Prúd jej reči nebolo možné zastaviť. Takú vlastnosť má, vraj, veľa žien. Lenže Echo na svoju výrečnosť doplatila. Raz svojimi rečami zdržala bohyňu Hérú a tá ju za to potrestala. Echo nikdy viac nesmela prehovoriť ako prvá. Opakovala len slová, ktoré už niekto vyriekol. Ukrivdená Echo opustila svoje družky a sama sa túla po lesoch.

Raz stretla mládenca, ktorý sa volal Narcis. Na prvý pohľad sa do neho zaľúbila, lebo bol veľmi pekný. Narcis však bol nespomýšľavý a vyhľadával samotu. Jeho priatelia si mysleli, že je namyslený a vysmievali sa mu. Preto Narcis ich spoločnosť nemal rád. Prekážala mu aj Echo, ktorá ho vyhľadávala, aby mu tak vyjadrila svoju náklonnosť. Slovom svoju lásku vyjadriť nemohla, veď už viete prečo. Narcisovo odmietanie Echo veľmi bolelo. Zo žiaľu nad svojím osudom sa utrápila a zostal po nej iba hlas. Ak ho chcete počuť, kamaráti, zavolajte v horách či v hlbokom lese, možno sa vám Echo ozve.

A čo sa stalo s Narcisom? Vôbec sa nezmenil. Ďalej to bol samotár, ktorý odmietal spoločnosť svojich druhov,

a tým si ich načisto znepriatelil. Oni požiadali bohyňu lásky Afroditu, aby ho potrestala za to, že utrúpil Echo. Afroditu im vyhovel. Keď sa Narcis pozeral do křišťálovej vody horskej studničky, uvidel tam svoju tvár a zaľúbil sa do nej. Často sa potom nakláňal nad horské studnič-

ky a obdivoval v nich svoj obraz. Dnes už nikto nevie, či sa raz sklonil tak hlboko, že do studničky spadol a utopil sa, alebo ho stihol podobný osud ako Echo. Miloval svoj obraz a utrúpil sa márnou láskou k sebe.

Keď sa nymfy dozvedeli o jeho smrti,

bolo im ho ľúto. Vybrali sa ho hľadať, aby ho pochovali. No jeho telo nenašli. Premenil sa na žltý kvietok, ktorý sa volá narcis.

Nielen žltý kvet, ktorý kvitne v záhradách skoro na jar, nám pripomína Narcisa. Možno bohyňa lásky Afroditu svojím trestom spôsobila, že po svete chodí viac ľudí, ktorí milujú len sami seba, že samolúbošť kvitne vždy znovu ako ten žltý kvet. Ale ten kvet za to nemôže.

A teraz už skúška vašej pozornosti, kamaráti.

Napíšte nám, či Echo bola bohyňa alebo nymfa. Adresa: Slniečko, P. O. BOX 307, 810 00 Bratislava. Správnou odpoveďou sa zaradíte medzi súťažiacich o peknú knihu každý mesiac, no najmä o slniečkarský bicykel na konci školského roka.

Poviem ti.

O PEKNEJ KNIŽKE...

Každé dva roky sa v Bratislave schádzajú
najvýznamnejší svetoví
ilustrátori detských kníh.

Medzi výtvarnými umelcami, ktorí
na bratislavskom bienále ilustrácií (BIB 2001)
reprezentovali Slovensko, bola aj ilustrátorka

Jana Kiselová - Siteková.

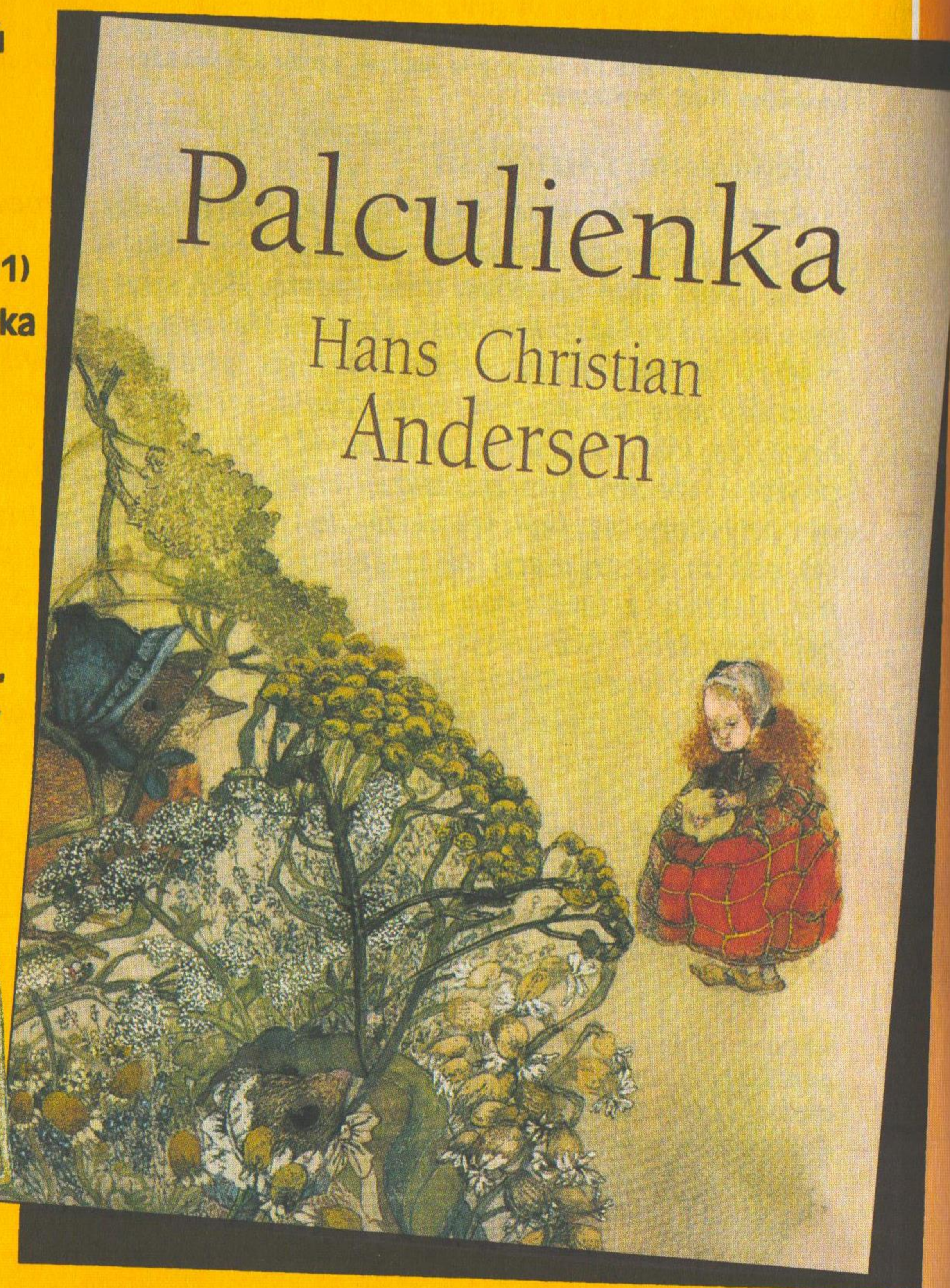
Za svoje ilustrácie ku knihe

PALCULIENKA,

ktorú vydalo bratislavské vydavateľstvo
BUVIK, získala ocenenie ZLATÉ JABLKO.

Keď vyúštiš našu doplnovačku, dozvieš sa,
kto Palculienku ako aj dve ďalšie rozprávky

Princezná na hrášku a Mrzké káčatko
napísal. Tri správne odpovede oceníme
knížkou z vydavateľstva BUVIK.

DOPLŇOVAČKA

1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

1. Záhrada
2. Usušená tráva
3. Listnatý strom
4. Mesto na Považí
5. Dravý vták
6. Bodavý hmyz
7. Hora
8. Vetva

